METSÄPLUS

Metsätalouden harjoittajalle palstan oikea hinta määräytyy puuston perusteella. **TOIMITUSJOHTAJA JUKKA AULA, LAPIN METSÄMARKKINAT**

PTT:N TALOUSTUTKA

Päätökset yhtenäisiksi tavoitteiden kanssa

Suomen metsät kasvavat tätä nykyä jo yli sata miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Vajaassa sadassa vuodessa kasvu on lähes kaksinkertaistunut. Vuosikymmenien takaiset pelot puuston riittävyydestä voidaan siis jo vähitellen kuopata.

Tällä hetkellä puun käyttöä pyritäänkin lisäämään voimakkaasti erilaisilla kansallisilla ja alueellisilla ohjelmilla.

Kansallisen metsäohjelman tavoitteena on lisätä ainespuun hakkuita merkittävästi muun muassa vaikuttamalla eri keinoin puukaupan toimivuuteen. Puurakentamisen osuuden nostamiseen tähdätään voimakkaasti metsäalan strategisen ohjelman kautta. Uusiutuvan energian velvoitepaketti pyrkii tuntuvaan puupohjaisten polttoaineiden käytön lisäämiseen energiantuotannossa.

Monet näistä ohjelmista ovat myös jo hyvässä vauhdissa.

Metsänomistajille ja metsäpalveluyrittäjille on kehitteillä monenlaisia uusia palveluita. Metsähakkeen käyttö energiantuotannossa on lisääntynyt vuosi vuodelta ja tavoitteiden saavuttaminen näyttää mahdolliselta. Puisia kerrostalokohteita on käynnissä enemmän kuin koskaan ja puun osuus rakentamisessa nousee vuosittain.

Samaan aikaan monet metsäsektorinkin toimintaympäristöä koskevat päätökset vetävät asetetuilta tavoitteilta mattoa alta.

Suomenkin aktiivisesti neuvotteleman EU:n rikkidirektiiviehdotuksen hyväksyminen tarkoittaa sitä, että suomalaisten viejien logistiikkakustannukset kasvavat tulevaisuudessa entisestään suhteessa pääkilpailijoihin. Alueellisten kuljetustukien alentaminen vaikeuttaa erityisesti monien pohjoisempana toimivien pk-sahojen toimintaa. Dieselveron korotus syö yhtä lailla kuljetusten kannattavuutta.

Vaikutusten kohdistuessa epätasaisesti eri toimijoihin ei kohonneita kustannuksia ole mahdollista siirtää suoraan asiakkaille. Tuotannon kannattavuus laskee, mikä voi pahimmillaan johtaa laitosten sulkemisiin.

Nyt ilmoille onkin nostettu keinoja, joilla menetyksiä voitaisiin vastaisuudessa palauttaa erilaisin kompensaatioin. Siis, ensiksi tehdään päätökset ja tämän jälkeen teollisuus herää vastarintaan, mikä lopulta johtaa korjaaviin toimenpiteisiin valtiovallan toimesta.

Tietysti asiat näyttävät ulospäin aina yksinkertaisimmilta, mitä todellisuudessa ovat. Silti peräänkuuluttaisin perusteellisempaa selvitystyötä jo ennen päätöksien tekemistä. Ennaltaehkäisevä toiminta on myös yleensä huomattavasti kustannustehokkaampaa kuin paniikinomainen palopesäkkeiden sammutus jälkikäteen.

JYRI HIETALA on PTT:n metsäekonomisti.

jyri.hietala@ptt.fi

Korotus puun hintaan kannustaisi ostamaan lisää metsätiloja

”Metsätilojen hinnat ovat olleet viime vuodet nousussa. Puun hinnan pitää nousta, ennen kuin aion hankkia lisää metsämaata”, sanoo metsätalousyrittäjä Juha Räty.

JAAKKO KILPIÄINEN

Metsätalousyrittäjyys ja metsätöiden tekeminen ovat minulle elämäntapa, sanoo Juha Räty.

JOENSUU (MT)
Metsämaa maksoi Pohjois-Karjalassa keskimäärin 2 500 euroa hehtaarilta vuonna 2011 maakunnan maanmittauslaitoksen kauppahintatilaston mukaan. Nousua hehtaarihinnassa oli edellisvuoteen verrattuna 19 prosenttia.

Joensuun Enossa asuvasta metsätalousyrittäjä **Juha Rädystä** tuli metsänomistaja sukupolvenvaihdoksella 22 vuotta sitten. Hän on hoitanut metsiään ja kasvattanut metsäomaisuuttaan suunnitelmallisesti.

”Tavoitteena on alusta asti ollut saada jonain päivänä päätoimeentulo metsätaloudesta.”

Sukupolvenvaihdoksen aikaan metsää oli yhteensä noin 150 hehtaaria. ”Isä oli jo ehtinyt aloittaa tilan laajentamisen. Samoin olivat tehneet kylän muutkin miehet, heitä on kiittäminen kaukokatseisesta toiminnasta”, sanoo Räty.

Uusia metsätiloja hän on pyrkinyt hankkimaan noin 25 kilometrin päästä kotoa, jotta matka metsänhoitotöihin olisi järkevä.

Tällä hetkellä metsäomaisuutta on yhteensä joitain satoja hehtaareja. ”Metsätalous-suunnitelma on aivan tuore. Laskelmien mukaan minun pitäisi nyt pystyä elämään pelkästään metsätuloilla.”

Syksyllä hankintapuuta

Syksyisin Räty tekee kolmisen kuukautta hankintahakkuita. Kauppamäärä on vakiintunut 400–500 kiintokuutiometriin. Kesällä on taimikonhoitotöiden ja muiden metsänhoitotöiden aika. Keväisin rospuuttoaikaan Räty tekee koivukuidusta polttopuita.

Vielä toistaiseksi hän kunnostaa parina päivänä viikossa teitä metsäyhtiöille ja auraa talvisin.

Hankintahakkuiden lisäksi päätehakkuita ja viimeisiä harvennuksia tehdään vaihtelevasti tarpeiden mukaan. Puukaupat Räty kilpailuttaa itse tai metsänhoitoyhdistyksen kautta.

”Olen tarkkana katkonnan ja korjuujäljen kanssa. Koneurakoitsijat tekevät hyvää työtä, vain kerran on katkonnassa ollut sanomista ja sekin saatiin selviteltyä puhumalla.”

Kun itse harventaa ja ajaa puut pois palstalta maatalaustraktorilla, voi tehdä esimerkiksi kapeammat ajourat. Räty on myös tarkka puutavaralajien lajittelussa.

”Tällä tavalla tehden hankintahakkuusta saa itselleen vielä palkan.”

Yhdistyksen valtuutettu

Räty hoitaa kaikkia metsiään tehokkaasti talousmetsinä. Joitain kokeilujakin on tullut tehtyä, esimerkiksi jatkuvaa kasvatusta sekä lehtikuusen ja visakoivun viljelyä.

”Jatkuvassa kasvatuksessa on pieni palsta, minkä isä perusti. Vaikuttaa siltä, että jäljelle on jäämässä huonolaatuisin puusto”, kuvailee Räty kokemuksiaan.

Hän ei halua tuomita jatkuvan kasvatuksen kannattajia. ”Kunhan metsissä tehdään jotain, se on tärkeää.”

Energiapuun Räty on alusta asti myynyt Enon energiaosuuskunnalle. ”Mutta kantoja en anna nostaa.”

Metsiään Räty lannoittaa ensisijaisesti ravinnepuutosten korjaamiseksi, kasvatuslannoituksia ei ole juuri tehty. ”Harrastan myös pystykarsintaa, jota jo isäni aikoinaan teki.”

”Kunpa kemera-töihin löytyisi lisää rahaa. Yhteiskunta saisi ne rahat aikanaan korkojen kera takaisin.”

Räty valittiin kolmatta kertaa metsänhoitoyhdistyksen valtuustoon. Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Karjalan valtuutettuna hän näkee murroskauden mahdollisuutena yhdistyksille, ei uhkana.

”Metsänhoitoyhdistyksen tarjoamat palvelut ovat kilpailukykyisiä ja kokonaispalvelu on kunnossa jo nyt. Mutta esimerkiksi puunkorjuuta voisi mielestäni lisätä”, pohtii Räty.

SARI PENTTINEN

Juha Räty uskoo, että alusta asti oikeanlaiset työtekniikat ovat säästäneet monilta vaivoilta.

» Vain kerran on katkonnassa ollut sanomista ja sekin saatiin selviteltyä puhumalla. «

JUHA RÄTY

Metsämaa kallistui lievästi

Metsämaan kallistuminen jatkui alkuvuonna lievänä, mutta vaihtelut maakunnittain ja kohteittain olivat suuria.

Keskimäärin metsästä maksettiin alkuvuonna 2 400 euroa hehtaarilta. Viime vuodesta hinnat nousivat parilla prosentilla. Siltä osin metsän hinta on pysytellyt suunnilleen inflaation tahdissa.

”Tässä pitää muistaa, että hehtaarihintaan ei kannata vakavassa mielessä tuijottaa metsäkaupassa. Metsätalouden harjoittajalle palstan oikea hinta määräytyy puuston perusteella”, muistuttaa toimitusjohtaja **Jukka Aula** Lapin Metsämarkkinoista.

”Järkevää on laatia ostettavasta tilasta arvio ennen kauppaa. Sen saa muutamalla sadalla eurolla. Tässä asiassa säästäminen voi tulla kalliiksi.”

Metsätiloilla on ollut niin hyvä kysyntä, että niistä on maksettu selvästi tila-arviota kovempia hintoja. Pari vuotta sitten Pohjois-Suomessa metsätiloista maksettiin keskimäärin jopa viidennestä tila-arviota enemmän. Nyt hinnat ovat lähestyneet tila-arviota.

Uusimaa ja Lappi kallistuvat

Hintojen nousussa kärkeä ovat pitäneet Uusimaa ja Lappi, jossa keskimääräinen metsätila maksoi kolmanneksen aiempaa enemmän.

”Pohjoisessa hintojen nousua selittää se, että yhtiöt ovat myyneet siellä hyvin hoidettuja ja puustoisia tiloja”, kertoo Aula.

Aiemmin kovia hintoja on maksettu myös Varsinais-Suomessa. Siellä kauppoja solmittiin alkuvuonna lähes viidennestä aiempaa halvemmalla.

Kalleinta metsämaa oli Uudenmaan maakunnassa, missä hehtaari maksoi 4 865 euroa. Palstojen keskikoko oli 16 hehtaaria.

Pienistä muutaman hehtaarin puuhapalstoista maksettiin Uudellamaalla lähes 6 000 euron hehtaarihintoja. Kovia, yli 5 000 euron hehtaarihintoja pienistä palstoista maksettiin myös Kymenlaaksossa, Pirkanmaalla ja Etelä-Karjalassa.

Lapissa keskimääräisen metsätilan hehtaarihinta oli 1 000 euroa ja myytyjen palstojen keskikoko 30 hehtaarin tietämissä. Aulan mukaan alle 30 hehtaarin tiloista maksetaan selvästi kovempia hehtaarihintoja kuin suurista tiloista. Suurilla tiloilla hehtaarihinta jäi 800 euroon.

”Toistan silti vielä, että hehtaarihintaan ei kannata tuijottaa liikaa. Lapissa sen vaihteluväli on 200–5 000 euroa hehtaarilta”, painottaa Aula.

JARMO PALOKALLIO